

Tabor

Eden od napisov na Teharjah:
»Očem nespametnih so se zdeli mrtvi,
njih odhod je veljal za nesrečo
in ločitev od nas za uničenje,
oni pa so v miru.«

(Sveto pismo, Knjiga modrosti)

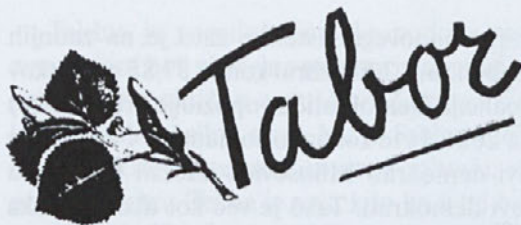

TABOR

4-6 • 2006

VSEBINA

Smrt brez kazni - Peter Potočnik	49
Dosmrtni maršal - Dejan Steinbuch	51
Zahtevam parado - Vida Petrovčič	55
Neizpolnjena želja - Korošec	56
Oj Slovenci kje so naše meje, oj Slovenci kje je naša kri...?	57
Pomoč prizadetim - Janez Lampret	57
Zakaj sem šel k domobrancem (Nadaljevanje) - Janez Kokalj	61
Zadnje sonce - France Balantič	69
Zvezde južnega križa - Korošec	70
Voščilo - Vesel velikonočni čas	71
Oče - Ciril Zajec	72
Požiralnik pred vrati ZDA	74
Teharski otroci (nadaljevanje) - Ivan Ott	75
Utrdimo si spomin - Korošec	83
Priznanje žrtvam revolucije - Ive A. Stanič	90
Med nami	91
Odšli so	93
Tri za lahko noč	95
Darovali so	96

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

April-Junij 2006 • Ljubljana

Peter Potočnik

SMRT BREZ KAZNI

Prihaja čas streznitve. Pravici ni bilo zadoščeno, zato se bodo okrepile zlasti tiste sile, ki jim v Srbiji od uboja premiera Zorana Džindžića pravijo protihaaški lobi. Nekateri pa so prepričani, da se ne bo s smrtjo Slobodana Miloševića prav nič spremenilo. Vendar ni malo tudi takih, a ti so zunaj ožjega dela Srbije, na Kosovu in v Črni gori, ki z osamitvijo južne srbske pokrajine in črnogorske republike pričakujejo dokončni razpad nekdanje Jugoslavije, s tem pa dokončni poraz Miloševićeve politike, ki ga bo nazadnje morala priznati tudi Srbija.

V ambivalentnem stanju, kakršno traja v Srbiji zadnji dve desetletji, se porajajo najrazličnejši odgovori, ki napovedujejo različne, povsem nasprotujoče si smeri razvoja Srbije v pomiloševićevskem obdobju, kot ga dejansko spremljamo od 11. marca letos. Zelo malo je takih, ki so pripravljene priznati strašne posledice Miloševićevega režima: več kakor 300.000 mrtvih, blizu 3 milijone pregnanih in razseljenih z vseh območij nekdanje Jugoslavije, pol milijona mladih šolanih Srbov, ki so bili prisiljeni poiskati svojo prihodnost na vseh petih celinah, skoraj 80 odstotkov mladih, ki so ostali v Srbiji, poldrug milijon brezposelnih; tisti, ki pa so zaposleni, v povprečju lahko zaslužijo le okrog 200 evrov; bedno gospodarstvo, ki brez tuje pomoči ne more okrevati, je pa visoka stopnja kriminala, korupcije in drugo.

Najbolj tragičen del te zgodbe je, da je bil Slobodan Milošević pra-

vzprav žrtvovan za ohranitev njihovega sistema; zato je na zadnjih predsedniških volitvah 24. septembra 2000 zbral komaj 37,85 odstotkov glasov. Če bi bilo drugače, koalicija Demokratične opozicije Srbije (Dos) ne bi bila razpadla 28. junija 2001. Iz te koalicije so namreč v znamenje protesta, ker so Džindžićevi demokrati Miloševića izročili haaškemu sodišču, izstopili Koštunićevi demokrati. Tako je več kot dvotretjinska večina glasov Dosa v srbskem parlamentu padla na relativno večino, ki jo je proti koncu leta 2003 sesula peščica socialnih demokratov, ker so prestopili na stran Vojislava Koštunice.

Potem so prišle predčasne parlamentarne volitve, po katerih je Miloševićev sistem mutiral, kajti po njih je zavladala nova vladna koalicija prav s pomočjo Miloševićevih socialistov; najmočnejša politična sila v Srbiji pa so postali Šešljevi radikali, ki utemeljeno ne skrivajo ambicij, da bi z Miloševićevimi privrženci vnovič zvladali Srbiji in jo tako vrnili v popolno mednarodno osamitev.

Dva prijatelja

Takšna je pomiloševičevska podoba sodobne Srbije, ki se v svoji zmedenosti bolj ukvarja s pravimi in nepravimi vzroki Miloševičeve smrti, kakor pa s politično zapuščino Zorana Džindžića, ki ga je pred tremi leti doletela nasilna smrt, ker je Srbijo v težkih mukah usmerjal iz prameža Miloševičeve politike proti zahodu, v družbo demokratičnih naprednih držav. Težko je reči, kdo bo v tej bitki zmagal. Če je res, kakor poročajo iz Haaga, da je Milošević namesto zdravil proti visokemu krvnemu pritisku jemal takšna, ki so mu pritisk dvigovala, potem je tudi s tem dejanjem – po skoraj triletnem blefiranju o svoji nedolžnosti – poskušal poskrbeti, da v zavesti velike množice ljudi postane mučenec, ki bi utrdil srbski protihaaški lobi, torej tiste stare sile, ki so pod njegovim vodstvom Srbiji in Srbom prinesli največ gorja.

Tudi privrženci Zorana Džindžića so prepričani, da postaja njihova Srbija iz dneva v dan močnejša. Dobro je, da se niso kar vdali, ker s tem ostaja vsaj upanje, da je dejansko konec Miloševičevega obdobja in začetek drugačne, napredne Srbije s kakršno računata Evropa in svet.

Dejan Steinbuch

Dosmrtni maršal

Razen operacije žolčnih kamnov leta 1951 je bil Broz uradno vedno čil in zdrav. Toda zdravniški konzilij pa je poznal drugačno stanje.

V zadnjem desetletju življenja (1970–1980) je Tito trpel za Parkinsonovo boleznijo ter za hudo sladkorno boleznijo (redno je dobival insulinske injekcije), imel je težave s kožno pigmentacijo (kožni rak), zaradi zmanjšane spolne aktivnosti je užival različne afrodiziake in stimulanse, imel je tudi zobno protezo, redno je hodil v solarij ter uporabljal najboljše kopeli, dišave in parfume, da bi zakril sledove starosti. Verjetno je imel tudi več kot eno plastično operacijo.

Atentati

Uradno mu ni nihče nikoli poskušal skriviti niti lasu na glavi. Neuradno pa so ga poskušali ubiti nekajkrat, zlasti Stalinovi agenti.

Boljševik Josip Broz-Tito

Leta 1951 ga je na izrecno Stalinovo prošnjo na Bledu operiral sovjetski abdominalni kirurg. Rutinska operacija žolčnih kamnov se je čez nekaj dni zakomplicirala. V zadnjem trenutku sta ga rešila slovenska zdravnika, profesorja Brecelj in Lavrič.

Nanj so večkrat poskušali izvesti atentat tudi pripadniki ustaške emigracije (v Nemčijo je zaradi tega nerad potoval); njihov pristaš ga je hotel ustreliti na hodniku enega washingtonskih hotelov, pa ga je v zadnjem hipu ustavil Titov pribočnik.

Njegovi glavni grehi

O Golem otoku naj uradno ne bi bil ničesar vedel, o demokraciji in človekovih pravicah tudi ni nič slišal. Zavrnil je povabilo za članstvo v Natu, kasneje tudi za pridružitvev Evropski gospodarski skupnosti.

Državo je iz gospodarske zaostalosti reševal s posojili tujih bank. Do kritikov ali celo do

opozicije ni gojil simpatij.

Ko so mu leta 1977 povedali, da je Milovan Djilas v tujini izdal knjigo, v kateri je zelo kritičen do jugoslovanske komunistične partije in Tita, je Broz vzkliknil: »Tega idiota bi moral že zdavnaj likvidirati! To je dokaz dvojne Brozove osebnosti. Na eni strani otroci, štafeta, cvetje

in smehljanje, na drugi pa temačen diktator, narcisoiden, krut in brezsrčen, kadar je šlo za njega in njegovo oblast.

Uradno zgodovinopisje uči, da je bil rojen 7. maja 1892 v vasi Kumrovec, tik ob reki Sotli, ki razmejuje Slovenijo in Hrvaško.

Uradno je umrl v Ljubljani 4. maja 1980, neuradno pa je umrl vsaj nekaj tednov prej.

Eden izmed zadnjih obiskov

21. januarja 1980 so mu v kliničnem centru amputirali levo nogo.

Nekaj dni kasneje sta ga obiskala sinova Žarko in Mišo. Tito je videti vesel. Februarja in marca ni bilo nobenih konkretnih novic, Državna oblast je molčala, vojska je bila v pripravnosti. Šele 21. aprila se je izvedelo, da je Brozovo stanje »resno«. Dan kasneje je padel v komo. Po vsej verjetnosti je bil klinično mrtev, a so počakali še dva tedna, 4. maja ob 15.50 pa se je po radiu oglasil Tomaž Terček: »Umrl je tovariš Tito«.

Zadnji Habsburžan

Britanski zgodovinar Alan J. P. Taylor je Broza označil za »poslednjega Habsburžana«, kar je bila zelo lucidna oznaka.

Brozova stalna rezidenca je bila hiša na Užički 15. V Beogradu je poleg nje uporabljal še dva objekta; Beli dvor in Stari dvor, ki sta bila last družine Karadjordjevičev.

V Dobravcih je imel vilo in lovsko hišo, v Karadjordjevem pa cel kompleks vil, ki mu jih je poklonila vojska. Lovsko hišo je imel še v Belju, Bugojnu in Bohinju.

Vile je imel tudi v Iloku, Zagorju, na Bledu, v Splitu, na Igalu ob Ohridskem jezeru in v Meljanih (»Vila Šeherezada«).

Njegovi so bili tudi Brioni (še posebej otoček Vanga), dvorec Brdo pri Kranju ter še nekaj manjših lovskih koč. V času njegove smrti je bilo v gradnji še pet novih tovrstnih objektov.

Število Brozovih nepremičnin je bilo okoli trideset.

Njihova vrednost je bila več kot sto milijard dolarjev. Samo otočje Brioni je bilo finančno kot jama brez dna.

Znane razvade

Obvezna sta bila havanska cigara kojiba (dostava: Fidel Castro) in whisky Chivas regal. Tega je pil iz kozarca za dva decilitra, pomešanega s sodo in ledom. Poleg množice protokolarnih objektov je imel na voljo tudi ladjo Galeb, jahto Podgorka, dve letali Boeing, dva rečna čolna, bogat vozni park, pa tudi eksotične živali, konje (najraje je imel lipicance) in pse pudlje: (Bill, Johnny, Belinda), dve papigi, opico, tigra itd. Imel je maserki Darjanao in Radojko, ki pa jih Jovanka ni trpela.

Imel je tudi svojo osebno gardo.

Zabeleženih je 130 potovanj po vsem svetu.

Titov prijatelj Fidel Castro

Naš komentar

Začel si je nabirati zaupne prijatelje zunaj Jugoslavije, ker je doma krog »njegovih« kopnel. Vedno manj je bilo takih, ki jim je zaupal. Vedno več

je videl okoli sebe koristolovcev in oportunistov. Ko so se mu pojavile hude bolečine v levi nogi, ni zaupal zdravljenja stalnemu zdravniškemu konziliju v Beogradu, temveč se je dal pripeljati v ljubljanski Klinični center, kjer so mu stregle – nune.

Umrl je skoraj povsem osamljen.

Vida Petrovčič

ZAHTEVAM PARADO

Če me v novi slovenski državi kaj zares moti, je to pomanjkanje demokratične razprave o stvareh, o katerih imamo – hvala Bogu – različna mnenja. Ena takih tem je bila to pomlad napovedana vojaška parada, s katero naj bi konec junija letos počastili petnajsto obletnico slovenske države.

Na prvi pogled se je zdelo kot da je vsa javnost proti (kot so pisali nasprotniki parade) razkazovanju vojaške moči.

Pa so res vsi proti? Ali pa se le ne upajo javno oglasiti, saj so jim nasprotniki parade že vnaprej pripisali negativne oznake, kot da bi šlo pri vojski za neko obrobno zadevo na meji normalnosti.

Tako smo v Ljubljani vsako leto – v znamenju strpnosti – priča paradi gejev in lezbijk, nikakor pa ne smemo videti na cesti svojih vojakov, ki jih sami plačujemo.

Večje spolitizirane neumnosti že dolgo nisem slišala. Osebno me še kako zanima, kam gre moj denar za vojsko, kakšna je pravzaprav naša oborožitev in oprema, kolikšna je varnost, kdo so ti mladi fantje in dekleta, ki so se pripravljani z vojsko poklicno ukvarjati, kaj ponuja vojska domačemu gospodarstvu ter gospodarstvo njej.

Če so slovenski soldati lahko stoletja služili in umirali za tujo oblast in krono, za uvožene in vsiljene ideje internacionale ter za tuj jezik in kulturo, bomo pa menda vendarle lahko tudi danes, ko smo že petnajst let v samostojni in demokratični Sloveniji, ponosno pokazali in pogledali svojo vojsko, svoje sinove in hčere, može in žene.

Še več, mislim, da vojaško parado ob petnajsti obletnici države potrebujemo. Vse premalo imamo namreč osebne in nacionalne samozavesti.

Samostojna država nas ni rešila pred krizo identitete in pred iskanjem odgovora na vprašanje, kam gremo kot narod in država, kaj bo v prihodnjem globalnem svetu z našim jezikom in z našo kulturo. Če se ne bomo poenotili med sabo in poistovetili s svojo državnostjo, katere bistveni in sestavni del je tudi vojska, bomo tavajoč med Brusljem, Parizom, Londonom, Rimom in Washingtonom iskali odgovore na odprta vprašanja, ki jih ne zmoremo rešiti s svojimi sosedi, namesto da bi se preprosto postavili zase, tu in zdaj.

Druga stvar, ki me v Sloveniji prav tako zelo moti, pa je dvojna morala. In te so nasprotniki slovenske vojske polni.

Ne moti jih, da vsako leto januarja s popačenimi titovkami (zvezdo na kapi so partizani nosili na zastavi) romajo v Dražgoše in slavijo, če verjame ali ne, vojsko in vojno, katere rezultat ni bila samostojna Slovenija!

Ko pa gre za obletnico samostojne Slovenije, se nasprotniki slovenske vojske obnašajo jugonostalgичno, ali pa jih preveva ghandijevski navdih, tako kot predsednika države, ki je kot vrhovni poveljnik slovenske vojske prav tako nasprotnik parade, čeprav je bil pred osamosvojitvijo tudi vrhovni poveljnik jugoslovanske armade.

Zaradi vsega povedanega sama parado odločno zahtevam.

Korošec

Neizpolnjena želja

Veliko slovenskih beguncev je po letu 1945 pristalo v Argentini in se nastanilo v okolici glavnega mesta Buenos Airesa – na obali, da bi tam, ko bi prešla tiranija doma, pričakali ladjo svobode, ki bi nas bo peljala nazaj domov.

Tuja zemlja in ljudje so nas gostoljubno sprejeli. Biliso nam naklonjeni in prijazni do nas, vendar domotožje po dolgih 45 letih – po tebi, domovina – ni ugasnilo, temveč se je stopnjevalo vse do dneva slovenske svobode, ko nas je zajelo z nepričakovanim hrepenenjem.

Sedaj!

Ni je bilo – ladje svobode.

Z meglenim horizontom ugaša hrepenenje...

OJ SLOVENCİ, KJE SO NAŠE MEJE,
OJ SLOVENCİ KJE JE NAŠA KRI...?

Janez Lampret

Pomoč prizadetim

Pravnik Janez Lampret pojasnjuje možnost in poti za uresničenje pravic po Zakonu o popravi krivic. Kaj pomeni Zakon za popravo krivic, v kateri komisiji tudi sam dela, pogledjmo:

Kučan v pogovoru z Mitjo Ribičičem in Marjanom Brecljem.

Vsak izgovor najvišjih, še živih predstavnikov prejšnje oblasti, da za vojne poboje niso vedeli, je povsem iz trte izvit.

Sam sem bil ob koncu vojne star dvanajst let in pol, a otroci smo na začetku poletja že vedeli, kaj se dogaja v Kočevskem Rogu, na Teharjah in drugot. Kako potem tega ne bi vedela oblast?

Prav tako je smešen izgovor, da slovenski partizani niso bili likvidatorji, ampak je to počela »jugoslovanska armada«. Kdo je bila ta jugoslovanska armada, so povedale žive priče, ki jim je uspelo pobegniti iz brezen, kamor so na pol žive zmetali likvidatorji, »pošteni, hrabri partizani«.

Tudi današnje politične stranke, ki so izšle iz zloglasne komunistične partije, se na vse kriplje trudijo, da bi prikazale povojne grozote kot minimalne povojne napake, zato si tudi prizadevajo, da bi čim manj žrtev komunističnega nasilja uveljavljalo svoje pravice.

Resnično pa gre samo simbolno rehabilitacijo in minimalno odškodnino. Prav zaradi tega je tudi odziv manjši od pričakovanega. Je pa tudi še vedno strah pred nasiljem. Ljudje poznajo likvidatorje, ki uživajo vse privilegije in se oholo obnašajo do tistih ki niso sprejeli zločinske komunistične ideologije.

Nekemu zagovorniku povojnih pobojev se je v sobotni prilogi Dela zapisalo, da se »povojne žrtve« obravnavajo privilegirano in tajno. Poleg tega je postavil očitno retorično vprašanje, ali niso imele žrtve vojnega nasilja tako ali tako pravice do maščevanja!

Zagovornika te ideje sprašujem: kakšna vrednota pa je maščevanje

in kje v mednarodnih pravnih aktih je ta vrednota uzakonjena? V tem primeru se taka pravica sprevrže v masaker – pokol, kot ga je izvajala povojna komunistična oblast.

Česa je bila kriva nepregledna množica civilistov, od komaj rojenih dojenčkov do osivelih starčkov in stark? Znan je primer ko so se »zmagovalci« v taborišču Teharje maščevali nad dojenčki. Dva preživela iz tega taborišča sta – neodvisno drug od drugega! – opisala strašni prizor, ko so partizanke pobrale materam dojenčke, jih naložile na voz »diro« in jih pustile umreti na vročem soncu. Jetniki so onemeli ob grozi joka in vpitja otrok in mater. V čem so bili ti nedolžni dojenčki krivi za vojne grozote?

Čeprav je bil zakon sprejet in uveljavljen leta 1996, je takratna vlada komisijo imenovala šele v letu 1997. Komisija je neodvisna, vladna, administracijo pa zanjo opravlja Ministrstvo za pravosodje. Seje ima enkrat na teden. V začetku je obravnavala 10 do 15 zadev, po nekaj letih pa se je število postopoma dvignilo na 20 do 25 in končno na 30. Kmalu po nastopu nove vlade pod predsedstvom Janeza Janše, pa je novi sodni minister, dr. Lovro Šturm, kadrovsko okrepil službo. Sedaj že več kot leto dni obravnavamo po 100 in več zadev tedensko. Komisija je do sedaj prejela preko 14.000 zahtevkov.

Res pa je, da je zakon o popravi krivic zelo pomanjkljiv, ker zajema le del obdobja komunističnega nasilja, to je od 15. maja 1945 do 2. julija 1990, čeprav se je na evropskih tleh vojna končala 9. maja 1945.

Žrtve komunističnega nasilja, to je od začetka druge svetovne vojne pa do 15. maja 1945 so iz zakona izključene. V tem času je komunistična tajna služba VDV, VOS, OZNA pobila veliko poštenih in zavednih Slovencev – civilistov.

Marjan dermastja-Urban Velikonja,
komandant brigade - likvidator
Št. Ruperške doline

**Stanko Semič-Daki, »narodni heroj« –
poklicni »mesar« pri partizanih**

Marsikateremu partizanu in tudi domobrancu sem kot otrok v tistem času vsaj začasno rešil življenje, ko sem opozoril na nastavljene mine ali zasedo. Zame je bila vsaka smrt strašna.

Komunistična trditev, da je bil med vojno vsak pripadnik katekole vojaške formacije, razen komunistične, izdajalec in zločinec, je prav idiotska. Zločinci so prav tisti, ki so izvajali montirane sodne procese in ki so izvajali samo likvidacije drugače mislečih. Dejstvo pa je, da je vsak, ki je storil zločin, do konca življenja zločinec, ne glede na to, ali mu je bil zločin dokazan ali ne; ali je bil njegov zločin odkrit ali ne; ali je bil zanj kaznovan ali ne.

Mnogim likvidatorjem se je kasneje um omračil, nekateri so življenje končali z samomorom, spet drugi so umirali v težki agoniji z vpitjem, naj gredo mrličji proč od njih. Vsakemu, še tako težkemu zločincu se nekoč prebudi vest, ki ga pesti do konca njegovih dni.

Povzročene trpljenja ni mogoče z ničemer popraviti. Vsaka odškodnina za trpljenje je lahko le simbolična. Nikakor ni mogoče opisati trpljenja, ki ga človek prenaša v svoji notranjosti in ga njegova okolica niti ne zazna. Izjemno veliko državljanov in njihovih otrok ni nikoli doseglo svojega življenjskega cilja. Preprečeno jim je bilo šolanje, napredovanje v službi. Nad njimi so izvajali še mnoge druge oblike šikaniranja.

O popolni popravi krivic ne moremo nikoli govoriti in v resnici je neizvedljivo. Lahko pa je poprava krivic učinkovitejša ob dobri zakonodaji, ki zajame čim širši krog prizadetih ljudi.

Janez Kokalj

Zakaj sem šel k domobrancem?

(Nadaljevanje)

Bil sem telesno tako onemogel in duševno tako uničen, da sem si večkrat želel, da bi umrl, da bi bilo konec tega trpljenja. Počutil sem se tako zapuščenega, tako osamljenega in zaničevanega, le smrt bi me rešila te stiske. Negotovost me je grozno morila, bal sem se, kaj vse me še čaka.

Očeta so mi umorili, videl sem brata, ko so ga odpeljali v smrt. Kaj mi bo prinesla ta grozna negotovost? Bilo mi je sedemnajst let.

Na OZNI sem šele izvedel, zakaj so me odpeljali s Teharji. Krajevni odbor Ihan je poslal obtožbo na OZNO, in sicer:

da sem bil domobranec,

da sem zaprl in pretepal Angelo Tomažič,

da sem bil v zasedi, kjer je bil ubit partizan Milčinski,

da sem bil v skupini, ko so domobranci hoteli mobilizirati Ivana Hribarja.

Oficir me je izpraševal nekaj časa, nato pa je poklical stražarja, da me je odvedel nazaj v zapor.

Že naslednji dan, 17. avgusta so me zopet naložili na tovornjak, bilo je ponoči, in me odpeljali v Škofovo zavode v Šentvid. Vse poslopje je bilo v temi, ko sem stopal za stražarjem v prvo nadstropje. Iz vseh prostorov in sob je bilo slišati eno samo pretresljivo vzdihovanje.

**Javni tožilec Slovenije
major Jernej Stante
razkrinkuje »zločine«**

vanje, pritajen jok in prošnje: »Marija pomagaj«! Ponoči je bilo zaradi zunanjega miru vse še strašnejše. Ubogi fantje!

Tukaj me niso nič zasliševali, po treh dneh pa so me odpeljali v sodnijske zapore na Miklošičevi.

Razmere so bile nekoliko bolj človeške kot v Teharjah, čeprav sem prve mesece prebil v podzemski celici skupaj z dvema domobrancema. Celica je bila temna, ležali smo na cementnih tleh, brez odeje, za blazino so mi bili čevlji. Tema in vlažni hlad sta nas ubijala.

Po nekaj dnevih so mi dali neka zdravila in rane na stegnih so se počasi celile. Dobivali smo tudi malo več hrane kot v Teharjah.

Nekako čez teden dni sem opazil, da se mi na vratu zbira velik tur. Povedali so mi, da imajo sodnijski zapori tudi ambulanto. Prijavil sem se, da bi me bolničar pregledal in mi dal kako mazilo, da bi se tur hitreje ognjil. Res mi je bolničar pregledal vrat, pa izjavil, da to ni nič. Z obema rokama me je obrnil, zgrabil za ramena in mi dal tako brco, da sem odletel, od koder sem prišel. Otipal sem se, da bi ugotovil če me je kaj polomil, na vratu pa nisem čutil tura.

Septembra smo se smeli prvič kopati in pripraviti naše cunje. Popolnoma nagi smo čakali, da so nam cunje vrnili, ker drugih oblačil nismo imeli. Dobili smo tudi dopisnice, da smo se oglasili svojcem in jim sporočili, kje smo. Sestre so mi uspele sporočiti, da so mama in sestre še žive in da so v Spittalu. Takrat smo začeli dobivati tudi pakete.

Najhujše je bila zame negotovost. Navajen sem bil živeti družinsko življenje, sedaj pa sem bil v takih negotovih okoliščinah.

Ravno ko me je prišel iskat stražar, da me odvede spet na zaslišanje, mi je bilo tako hudo, da sem se stisnil v kot in jokal. Prav takega, vsega razkuštranega in objokanega me je odvedel k zasliševalcu, ki je že čakal v sobi, in z njim pa je bila tožilka Angela Tomažič.

Zasliševalec jo je vprašal: »Ali je to tisti, ki te je aretiral in pretepal«?

»Da, prav ta je tisti, ki me je aretiral in pretepal«! je bila odločna Angela. Potem je zasliševalec vprašal mene, če jo poznam?

»Dobro jo poznam,« sem mu odvrnil.

»Ali priznaš to česar te ona obtožuje«?

»Nič od tega za kar me ona obtožuje, ni resnica. Niti vedel nisem za vse to«!

Angela se je zmedla in popravila: »Potem je bil pa tvoj brat«.

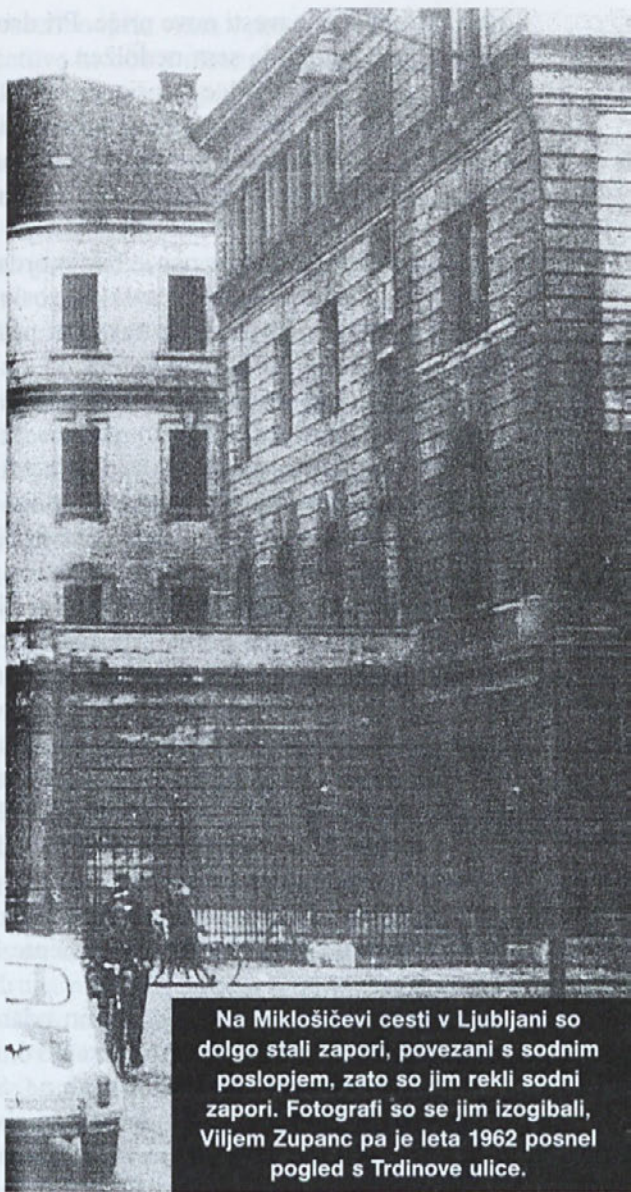
»Nemogoče, ker moj brat je bil takrat še v nemški vojski«, sem ji mirno odgovoril.

Angela se je še enkrat popravila in rekla: »Ja, potem je bil pa Martinovčev Nejče«.

Zasliševalcu je bilo dovolj Angelinih laži. S prstom ji je pokazal vrata in rekel:« Tvarišica, tamle so vrata«!

Angela je vstala in osramočena odšla.

Čez nekaj dni sem dobil obtožnico, da se pripravim na razpravo. Takrat sem bil v sobi z domobranskim sodnikom dr. Rantom. On mi je svetoval, da naj zaprosim za odvetnika, ki me bo branil. Prva razprava je bila 24. oktobra 1945. Moral sem navesti tudi priče za vse, zakar so me tožili. Ker so bile pri prvi razpravi priče katere sem navedel, že mrtve je bila razprava preložena na 30. oktober, en teden poz-

Na Miklošičevi cesti v Ljubljani so dolgo stali zapori, povezani s sodnim poslopljem, zato so jim rekli sodni zapori. Fotografi so se jim izogibali, Viljem Zupanc pa je leta 1962 posnel pogled s Trdinove ulice.

neje. Moral sem navesti nove priče. Pri drugi razpravi so prišle priče in sodnik je razsodil, da sem nedolžen.

Ker pa državni tožilec ni priznal razsodbe, je poslal priziv na vrhovno sodišče. Prav zaradi tega priziva sem bil puščen na svobodo šele 16. februarja 1946. Končno je tudi od vrhovnega sodišča prišla razsodba, da sem prost vsake kazni ter zato izpuščen iz zapore.

Ko sem bil v sobi, kjer nas je bilo morda 35 zapornikov, se je nekega dne znašel med nami lazaristovski bogoslovec Andrej Jerman, kasnejši misijonar na Kitajskem, ki je nekaj let pozneje umrl v Buenos Airesu. Takoj je organiziral skupino osmih, ki smo skupaj vsak večer na glas molili sveti rožni venec. Med zaporniki niso bili samo domobranci, temveč tudi kriminalci od katerih so se nekateri norčevali in se nam smejali, a motili nas niso. Vsaj štiri ali pet nedelj popoldne smo tudi peli litanije Matere božje. Ko je stražar zaslišal petje, nam ga ni prepovedal, temveč je odprl vrata na stežaj, da se je petje razlegalo po hodnikih.

Za Božič sem smel celo v sodnijsko kapelo k polnočnici. To so dovolili samo tistim, ki smo bili že sojeni. Tja in nazaj me je spremljal stražar. Kapela je bila polna zapornikov, maša pa je bila brez petja.

Dva partizana, ki sta bila z nami zaprta, sta sklenila, da bi ušli. Ne vem, kje sta dobila žago za železo, s katero bi prežagala rešetke, drugi pa smo medtem peli partizanske pesmi, da se ni slišalo žaganje. Partizana sta razrezala svoje odeje, saj mi jih nismo imeli, in narezane trakove zvezala. Ob 11. uri zvečer sta vrv spustila skozi okno. Tisti partizan, ki je žagal, je bil že na oknu, ko so zarožljali ključi in vrata se se odprla. Stražarji so nas nagnali na hodnik in vse pregledali. Pri meni je našel sodnijske dokumente, o tem da sem prost, vzel jih je in vrgel proč. Ko je pregledoval še druge, sem dokumente hitro pobral in jih spravil v žep.

Roke smo morali držati kvišku in udarci so padali s tistim odžaganim železom in puškinimi kopiti vse do 6. ure zjutraj. Nikoli v življenju nisem bil tako tepen, tudi v Teharjah ne. Starešini sobe so zlomili dve rebri. Ne morem dopovedati, kako sem si želel svobode, da bi bilo konec tega trpljenja, te prisile in zaničevanja.

Končno vendar...

Ko so se mi po devetih mesecih odprla vrata v prostost, nisem vedel, kam naj se obrnem. Hiše očetove in očeta nisem imel več. Na našem domu so živeli že komunistično usmerjeni ljudje. Mama in sestre so živele v taborišču na Koroškem v Spittalau.

Najprej sem se namenil k sestram Jožefinkam. Ker je bila ura dvanajst, so mi postregle s kosilom in mi dale štruco kruha za na pot. Kar po cesti sem štruco pojedel, nisem zdržal.

Od sester sem se hvaležno poslovil in se odpravil k družini v Dev. Mariji v Polju, ki so mi pošiljali pakete. Prespal sem pri njih kar v drvarnici. Verjetno so se bali, da bi jim pustil uši. Naslednji dan sem šel k stricu na Selo.

Peš sem hodil kar po glavni cesti, in to v domobranski uniformi, ki je prestala vse tisto kot jaz. Bil sem shujšan, da so cunje kar visele na meni, bled ter v razparanih čevljih, ki so ves čas zapora služili tudi za blazino. Malo pred Šentjakobom me je dohitel voz, na katerem sta sedela dva moška. Ustavila sta konja in eden me je vprašal, odkod prihajam. Brez da bi kaj pomislil, sem odgovoril: »Iz ujetništva!«

»Ti ne boš dolgo hodil po slovenski zemlji«, mi je samopašno odvrnil in pognal konja.

Od tu naprej sem kmalu zavil na stransko cesto, ki je vodila do stričeve hiše.

Takoj drugi dan po prostosti, po kateri sem nestrpno hrepenel, mi je tisti moški na vozu, ki mi kar ni šel iz glave, zadal prvo »dobrodošlico« »Ti ne boš dolgo hodil po slovenski zemlji«, mi je odmevalo v glavi.

Krajevni odbor v vasi je takoj »izvohal«, da sem pri stricu. Bil sem ravno bos, ko so prišli po mene. Rekel sem jim, da kako bom šel, ko sem bos. »Pa pridi kar bos«, so mi odgovorili.

Naslednji dan sem šel bos na krajevni odbor. Snega že ni bilo, vendar je bil hud mraz, bila je druga polovica februarja 1946. Dali so mi kramp, da sem kopal »udarniško« za občino. Kopal sem tudi jame za gasilce. Moj »šef« je bil Starinov Nande.

Neko popoldne se je ustavil pri meni Markov Maro in me vprašal: »Čigav pa si ti?« odgovoril sem mu: »Zaenkrat občinski«. Grdo me je pogledal in se odpeljal.

Moje največje veselje ob sobotah in nedeljah je bilo, da so me pustili

igrati nogomet. Vživel sem se v igro in tako pozabil na nadloge, ki sem jih preživljal. Sredi leta 1946 smo že tekmovali z drugim »moštvom«. Prinesli so nam majice z rdečimi zvezdami na prsih. Povedal sem jim, da to pot ne bom igral. Silili so vame, da zakaj ne?

Končno sem jim kar povedal: »Zaradi rdeče zvezde«. Prinesli so mi drugo majico brez zvezde.

Ko sem bil zagledal veliko rdečo zvezdo, me je zbodla v dušo. V duhu sem videl mrtvega očeta in brata in bolečina je spet privrela na dan, da bi zavpil.

Sklenil sem, da si nikdar ne bom nadel ta madež, pa naj me zadene kar hoče.

Jeseni istega leta so me obvestili, da če želim iti k mami in sestram, da naj se ob določeni uri zglašim na mengeškem polju.

Niti pomislil nisem na zanke in nevarnosti, ki bi jih lahko doživel v tej »svobodi«. Želja, ki je gorela v meni, da bi spet videl mamo in sestre, je bila tako močna in tako blizu, da na ovire niti pomislil nisem.

Na tem polju smo se dobili: oba Franceta, ki sta me prišla iskat ter Hribarjev Jože in Pučkov Andrej.

Pomislil sem: To je sedaj moja druga pot v begunstvo. Ko smo se vzpenjali v hrib, smo se srečali s skupino moških. Ustrašili smo se jih, vendar ni bilo nič hudega. Pozdravili smo se in vsak je nadaljeval svojo pot. Ko smo se bližali vrhu gore, je nebo postalo temno in razbesnela se je huda nevihta. Bliskalo in treskalo je, da se mi je zdelo, da se gora stresa. Potem se je vlil dež kakor iz škafa. Prav v tistem nalivu smo prečkali mejo. Čeprav mokri do kože, smo bili neizmerno srečni in veseli, da smo vriskali. Drsalii smo se po hribu, da bi čim prej prišli v dolino. Pa to veselje je trajalo samo do doline. Padli smo v roke avstrijskim žandarjem, ki so nas gnali v Železno kapljo in nas vtaknili v zapor. Deset kilometrov od meje je bil zaporni pas pod strogim nadzorstvom orožništva. Oba Franceta so izpustili, ker sta imela dovoljenje za potovanje. Nas tri so pridržali rekoč, da jugoslovanske oblasti zahtevajo nazaj vse vojne obveznike. Po petih dneh so nas odpeljali v Borovlje in nas izročili angleški vojaški policiji FSS. Po petih tednih zapora in ponovnih zaslišanj so nas končno pustili na svobodo, z začasnim dovoljenjem do »meje« zapornega pasu.

V Celovcu smo sedli na vlak in se peljali do Spittala, potem pa dober kilometer peš do begunskega taborišča.

Ne da se popisati, kaj sem čutil v objemu moje dobre mame. S polju-bi sem ji zasul njeno skrbi in strahu upadlo lice.

»Moja draga mama, – moj Janez«, drugo se je ustavilo v grlu, tako nepopisna je bila sreča.

Po kratkem času me je mama vprašala, če kaj vem o Francetu. Povedal sem ji vse podrobno. Videl sem njen trpeči obraz, kako se je sreča ponovno prehajala v žalost. Za vsakega posebej je trpela, uboga mama.

Naslednji dan sva šla s sestro k poveljniku taborišča, Vrtačniku, da me sprejme v taborišče. Povedala sva, da sem bil vrnjen z domobranci iz Vetrinja, da imam v taborišču mamo in sestre, če bi me sprejel?

Odgovoril je tako, kot da bi mu ponudil neko blago, ki ga ne rabi. »Ne smem sprejeti nobenega več v taborišče.« S sestro sva žalostna odšla.

Ko sva sporočila mami, »kaj so rekli gospod«, tedaj se je moja dobra mama okorajžila in rekla: »Greva k angleškemu komandantu! angleški vojak naju je sprejel in vodil do komandanta. S pomočjo tolmača sva mu povedala, kaj naju teži. Rekel je: »Saj ni nobenega problema.« Tolmaču je naročil, naj naju vodi v pisarno, da me bodo vpisali v evidenco in mi dali jedilno karto.

Goro bi premaknila mamina molitev, tako zaupna, nenehna je bila njena prošnja v trpljenju in stiskah – ne zase, za vse nas je trpela in molila.

Partizani so ji vpričo nje umorili moža, v Teharjah so odvedli na morišče sina Franceta, zame ni vedela, ali sem živ ali že gnijem v neznanem. Od očetove smrti je bila odeta v črno in tako oblečeno smo jo položili na mrtvaški oder. Na nagrobno ploščo smo napisali:

»V Sloveniji ste se rodili,
v tujini v večnost ste odšli.
Naj Bog svoj mir vam podeli«.

»Uboga, trpeča, moja dobra mama!«

Ta moj žalosten, doživet opis naj bo spomin na može in fante, s

katerimi sem preživel domobranstvo, ki je branilo domovino pred komunističnimi nasilniki. Opisal sem svojo pot v begunstvo in tragično, pod angleško krinko laži, vrnitev v taborišče smrti v Teharje.

Ne mine dan, da ne bi mislil in molil na te fante, ki so mi bili bratje in s katerimi sem delil isto usodo in isto trpljenje. Dano mi je bilo, po Božji volji, da sem ostal pri življenju, skoraj vsi ostali so bili prepeljani v zapuščene hrastniške rove, kjer so umirali živi pokopani.

Našim mučencem

SLAVA IN ČAST!

(Konec)

*»Vtisni me kot pečat na svoje srce,
kajti ljubezen je močnejša kot smrt.«*

France Balantič

ZADNJE SONCE

Dočakal zadnji sem naliv svetlobe,
poslednja mlačev zrelih sončnih snopov,
razmrščeni lasje odmrlih šopov
leže v skednju luči brez tesnobe.

Mlakuže senc so vedno ožje, ožje,
vse tiše žalost v svetlem srcu plivka,
kaj bo z bridkostjo ob slovesu bilka,
zdaj pridi Smrt, odvrigel sem orožje!

29. 11. 1921 – 24. 11. 1943

Korošec

ZVEZDE JUŽNEGA KRIŽA

Nad Pampo mežikajo
zvezde južnega križa,
svetle, blešččeče.
V viharjih ozvezdja
in meglah neba,
utripajo zvezde boječe.

Pod njim bijejo srca
rodov, ras: belih, rdečih
temnopoltih, rumenih,
iskalci zlata in svobode,
žejni pravice
v času neurja, zablode.

Pod južnim križem
so ljudje in živali,
pustinje in brezna
Andskih gora,
slapov in valov
širnih voda.

Po južnim križem
utripa slovensko srce,
se rodi, umira, živi,
gori hrepenenje
po domu, nageljnih rdečih,
po cerkvi sredi vasi.

ZVEZA DSPB IN KONZORCIJ

ŽELITA VSEM NAROČNIKOM
IN PRIJATELJEM

VESEL IN BLAGOSLOVLJEN
VELIKONOČNI ČAS!

Krščanstvo ni iskanje greha ali obsodba grešnika,
temveč reševanje človeka.
Krščanstvo je luč, ki išče človeka v temi.
Krščanstvo je ljubezen, ki dviga človeka iz sovraštva.

Življenje najde vrednost v različnem hrepenenju
in svoje bogastvo v hrepenenju po ljubezni.
Rabindranath Tagore

Trdim, da partizani nismo bili nikdar prava sloven-
ska vojska. V svojem bistvu smo bili partijska vojska,
vojska jugoslovanske komunistične partije.
Stanislav Klep,
bivši partizan

✿

Nesmiselno je govoriti o koaliciji v OF, saj je bilo slehernemu jasno in očitno, da je OF ustanovila in vodila ter imela odločilno in zadnjo besedo izključno komunistična partija.

✿

Ali nista srp in kladivo pa rdeča zvezda na čelu in zastavi zadosten dokaz, za kaj so se partizani borili.

✿

Prvo dejanje diktatorjev je poenostavljati pojme. Za komuniste je bil fašist vsakdo, ki ni trobil v njihov rog.

✿

Da ne pozabimo:
Tito in KPS z vsemi »generali« so javno sodelovali z Italijani v Ljubljani, Novem mestu in Straži. Višek sodelovanja pa je bil v Grčaricah in na Turjaku, kjer so italijanski topničarji partizanom priborili zmago.

✿

Ciril Zajec

OČE

Sedeli so pred hišo. Oči so počasi ugašale. Misli so hitele daleč... Mogoče v mladost?

Danes je sam. Imel jih je deset, na katere je bil ponosen. Bili so njegova kost.

»Zadnja stran kozolca. Tukaj so nas slačili in pretepali, potem pa spet zvezali in gnali v hrib na morišče. (Lojze Opeka, ušel z morišča.)

Hrastnik - Spodaj Igričnikova kmetija, zgoraj morišče.

Hrastniški hrib »Tierberg« - grob domobrancev in civilistov.

Marija Reka nad Trbovljami - Kapela žrtvam iz Teharij.

Pred breznom v Kočevskem Rogu.

Rešenca iz brezna: Franc Kozina in Franc Dejak.

Posmrtni ostanki pomorjenih.

Vojna vihra je minila. Marsikaj je prestal. Italijani so se bili ustavili tudi v vasi. Iskali so župana.

»Kje so partizani?« je grmelo. Če so v vasi vas ustrelimo, prevajalec je prebledel. Oče je pogumno dvignil glavo. K sreči Italijani niso ustrelili.

Prišel je dan »svobode«. »Svoboda« je prikorakala v vas. »Kje so sinovi zločinci – izdajalci? Deset si jih imel, niti enega nam nisi dal!

Oče je molčal.

»Jih nimaš več?«

»Odšli so.«

Dneve in dneve je oče presedel na klopci pred hišo. Čakal je... Grel prehitro ostarele kosti. »Vseh niso pobili... Bog bo še zame katerega ohranil?«

Celjska okolica je pokrita z množičnimi grobišči iz leta 1945. Ko so pred leti naleteli na delček nekega grobišča, so iz zemlje potegnili čevlje polne kosti.

Oče čaka...! Ne zaman!

Nekega dne je stala pred njim – kost njegove kosti. Kot ukopan sem stal pred svojim skrušenim očetom.

Oče me niso prepoznali. Bil sem bled in suh kot trska. Ljudje so govoril: »Vrnil se je, a ne bo dolgo, jetiko ima.«

Da, vrnil sem se, po božji previdnosti.

Od Ivančne Gorice dalje so bile pogoste partizanske straže in patrolje. Iskali so propustnice. Imel sem jo v žepu, na njej je bilo napisano: »Ciril Zajec, ima pravico bivanja v vasi Veliki Gaber«:

Čudno, nihče me ni zaustavil in legitimiral, bil sem kot neviden. Če bi me videli, Bog ve, če bi se bil vrnil k očetu?

Bližajoč se vasi, sem zavil po bližnji poti. Nekako sto metrov naprej, je bila še ena partizanska straža. Mirno sem šel mimo.

»Dober dan, dragi oče!« sem pozdravil. Oče so se prebudili kakor iz omotice. Prve njihove besede so bile: »Si prišel? Ali drugih ne bo?

Samo Milan se je rešil«. Obstal sem kot okamenel. To je bila prva novica o usodi mojih devetih bratov.

Po razoranem očetovem obrazu so privrele težke solze, Oče so jokali. Prvič sem videl očeta jokati. Objel sem jih in poljubil. Oba sva jokala.

Ive A. Stanič

PRIZNANJE ŽRTVAM REVOLUCIJE

Stranke leve politične opcije so pri sprejemanju zakona o žrtvah vojnega nasilja imele že leta nazaj vrsto pripomb in z raznimi dopolnili ter nestrinjanji preprečevale dokončno sprejetje zakona.

Potomci nekdanjih storilcev zlorab se danes ne morejo več skrivati pod zaščitni plašč komunistične partije. Prav tako se dediči revolucije z mnogimi pomorjenimi civilisti ne morejo več ponašati in po njihovi zaslugi ohranjati partijsko karizmo.

Vse bolj se jim odmika partijska vsemogočnost socialističnega dela, zato morajo popuščati in se postopoma preobleči v socialne in evropske demokrate.

Zadnja zahteva privržencev proletariata je, da potomci tistih, ki so sodelovali z okupatorjem ne morejo dobiti statusa žrtev vojnega nasilja. Pri tem pa pozabljajo, da je več Slovencev pomorila in onesrečila revolucija, kot osvobajanje domovine pred okupatorjem. In še nekaj: Z okupatorjem so sodelovali oboji – domobranci prisiljeno, partizani prostovoljno!

Sprejemanje civilizacijskih norm v času intenzivnih evropskih povezav pa nas danes sili, da dokončno odpravimo lažno sliko »zmagovalcev« o bližnji preteklosti naše dežele.

Pred vsemi evropskimi poslanci je potrebno razgrniti tragiko slovenskega naroda in vsem jasno povedati, da naša domovina Slovenija doslej na vsej zgodovinski poti, od turških vpadov naprej, še nikoli ni tako krvavela, kot med izvajanjem komunistične revolucije in prvo desetletje po končani drugi svetovni vojni.

Popuščanje tranzicijske levice pri urejanju statusa medvojnimi žrtvam ne gre razumeti kot njihovo človeško, civilizacijsko držo, marveč kot trmasto ohranjanje »dobrega imena« komunistov s človeškim obrazom.

Ivan Ott

TEHARSKI OTROCI

(Nadaljevanje)

Mene je starejši gospod v civilu vprašal, ali obiskujem šolo in kateri razred. Povedal sem mu, da sem do predvčerajšnjim obiskoval prvi razred gimnazije, vendar odslej ne bom več obiskoval šole.

Hotel je vedeti, zakaj sem prekinil šolanje. Kaj naj mu odgovorim? Zaradi nesrečne šole sem dobil že toliko udarcev. Da bi me sedaj zaradi napačnega odgovora spet kaznovali? Dvom in previdnost sta me prisilila, da mu nisem odgovoril.

Toda starejši gospod ni popuščal. Silil je z istim vprašanjem. Nagonsko sem prešel v napad, čeprav tega pravila v svoji starosti nisem poznal. Toda nekaj mi je reklo, da se ga lahko le tako rešim.

»Striček«, sem ga pogledal z nedolžnim in neumnim izrazom, »striček, ali vi morda veste, kje so moji starši?«

Osuplo me je pogledal, zavrtel z očmi in se brez besed oddaljil. Zmagal sem. Odkril sem sredstvo, s katerim lahko ljudi privedem v neugoden položaj, pod pogojem, da poznajo mojo usodo in da niso brezčutni partizani.

Komisarka je ves čas kot čebelica, ki obletavala cvetove, tekala od enega do drugega člana komisije ter se skušala vključiti v pogovor, ali ga vsaj zmotiti. Ta igra mačke in miši je trajala kar nekaj časa, ko so se člani komisije nenadoma odločili, da bodo prekinili obisk. Poslovali so se od nas, od partizanke komisarke in ostale posadke ter odhiteli z avtom proti Celju.

Zopet smo ostali sami s seboj in z našimi partizanskimi stražarji.

»Zbogom, naši dobrotniki! sem jih pospremil v mislih ter mislil na obilno gostijo, za katero smo lahko hvaležni samo njim.

»Ne vem, kdo ste in kaj ste, toda naj vam Bog poplača vaše dobro delo!«

Komisarka - Črna vdova je zopet prevzela poveljevanje v svoje roke. Takoj po odhodu komisije smo se morali zbrati v veliki dnevni sobi. Hotela je vedeti, o čem so nas spraševali »'tovariši' in kaj smo mi odgovarjali. Hotela je vedeti vse podrobnosti. »O šoli in kako nam gre učenje«, je odgovarjala večina. Prvi, ki mu je postavila vprašanje, je oblikoval ta odgovor in mi smo ga potem, kot papige, ponavljali. Kar zadeva mene, mi ni bilo treba lagati. Saj me je tisti starejši gospod res spraševal o šoli. Komisarka ni verjela. Besno nas je prebadala s hudobnim pogledom in sikala kot kača.

»Nikar si ne mislite, da boste spet žrli kot danes. Za večerjo boste dobili samo skodelico čaja. A kar zadeva vaš pogovor s tovariši komisije, hudič vas naj vzame, če ste kaj izblebetali.«

Toda vrag ni nas vzel, ampak je vzel komisarko.

Takoj naslednji dan je prišel na posestvo partizanski kurir, nakar je cela partizanska posadka zapustila posestvo. S seboj so odnesli vse orožje. Na posestvu so ostali so samo komisarka, kuharice in dva njej zvesta partizana.

Razume se, da ni nihče šel v šolo. Komisarka se ves dan ni pojavila.

Bili smo prepuščeni sami sebi. Hrano smo redno prejeli: navadne male porcije s tankim kosom kruha, skozi katerega se je dalo videti na »Šmarno goro«.

Tako je minil še en dan. Naslednji dan sta se pripeljala na posestvo dva avtomobila, v katerih so bile ženske v civilu. V te avtomobile so se vkrkali komisarka in oba partizana.

Odpeljali so se brez pozdrava. Nihče nam ni ničesar pojasnil. Nismo vedeli, kam so odšli, toda predpostavljali smo si, zakaj so odšli. (Pozneje se je razširila novica, da so komisarko predali sodišču.)

Iz našega življenja je izginila Črna vdova s svojima pribočnikoma – hudobnežema, za vedno!

Kot zlobna prikazen se je prikradla v naše življenje, trpinčila naša telesa in duše ter pustila rane – kot vizijo novega življenja. Nešteto krat smo jo prekleli.

Po odhodu partizanov s posestva se je naše življenje popolnoma spremenilo. Prenehali so z vsemi kaznimi in trpinčenjem. Vrata posestva so bila odprta na stežaj. Smeli smo oditi, kamor smo hoteli. Spali smo lahko dalj časa, budila pa nas ni več trobenta, temveč prijazen glas žensk, ki so prišle na posestvo. Prevzele so velik del nalog, katere smo morali prej opravljati mi. Prale, likale in šivale so naša oblačila. Le vodo smo morali nositi iz reke, ker so bile črpalke na posestvu pokvarjene.

V šolo nismo hodili, toda ženske so improvizirale pouk. Z njimi smo se lahko pogovarjali prijateljsko, kot otroci s svojimi mamami. Na vsa vprašanja so nam ljubeznivo odgovarjale – razen na vprašanje, kaj je z našimi starši in kaj bo z nami. Hitro smo ugotovili, da o tem ne smejo govoriti. To je bil tabu, kateremu smo se morali pokoriti. Kar zadeva hrano, se količinsko na našo žalost ni nič izboljšala. Včasih smo sicer dobili dodatek, toda tega ni bilo dovolj za vse, tako da ga je vsak dan dobilo le nekaj otrok in še to samo pol zajemalke. Ker so nas ženske spoznale že poimensko, so skušala deliti pravično.

Na srečo je bila že druga polovica septembra. Sadije v bližnjih sadovnjakih in drevesih, raztresenih po hribih, je začelo zoreti, tako da smo obilno izkoristili ta dodatek hrane. Najbolj nas je razveselilo, ko so nekega dne iz bližnje vasi pripeljali več kot ducat kokoši in nekaj prašičev, ki

smo jih morali pitati in ki bodo nekega dne končali v naših sestradanih in nikoli sitih želodcih.

Kokoši so predstavljale pravo razkošje. Hitro so se udomačile in se sprijaznile z nami. Dnevno so nesle jajca, ki smo jih pobirali in odnesli v kuhinjo. Včasih so nam za zajtrk pripravili slastno cvrtje. Življenje je postalo vzdržno.

Vrata posestva niso bila odprta samo za nas, temveč tudi za zunanji svet. Ščasoma je začelo prihajati vse več civilistov. Partizani se niso več pojavili. Hrano smo dobivali iz bližnjih kmetij ali iz mesta.

Nismo se počutili odrinjene ali osamljene. Tuji ljudje se niso pogo-varjali z nami, tako so jim najbrž ukazali. Verjetno so vedeli za našo usodo, čeprav so se vedli, kot da smo otroci iz mesta, ki so tukaj na počitnicah.

Organizirali smo male ekskurzije v bližnje hribe, spoznavali kraj in oddaljene kmetije. Z njihovimi prebivalci smo skušali navezati stike, toda bilo jih je strah in so bilo nezaupni do nas. Zapirali so se v hiše ali se hitro oddaljili, če so nas zagledali. Po nekaj neuspešnih poizkusih zblíževanja smo odnehali. Spomnili smo se, kaj nam je govorila Črna vdo-va: »Za nas tukaj ni prostora«.

To je delno zameglilo našo radost, zdaj ko smo pridobili svobodo. To je bil tudi razlog, da nihče mi mislil na beg. Zanimivo je, da nikogar od nas ni mikalo, da bi šel v Celje. Še vedno so bili sveži spomini na »sprejem« v gimnaziji,

Upravljanje na posestvu je prevzela ena od žensk, ki so prišle na posestvo. Čeprav se je trudila, da bi nam olajšala življenje na posestvu, je bila vedno skromna in se je vedla tako, da ne bi izstopala. Zahtevala je, da jo naslavljamo s »tovarišica vzgojiteljica«, vendar se je zadovoljila tudi s »teta«, kot smo jo klicali mi.

Političnih predavanj ni bilo več. Namesto tega so prinesli nekaj starih knjig, veliko papirja in celo akvarelnih barvic, škarij, krpic, sukanca ter šivank.

Vzgojiteljica je znala dobro izkoristiti omenjene drobnarije. Pokazala nam je, kako se izdelujejo razne drobne stvari iz papirja., kot so na primer, škatlice, rože, košarice. Deklice so se naučile šivati iz krpic, delale so celo igrače.

Moram priznati, da smo bili zadovoljni s tem delom, zato smo velik del prostega časa preživel ob izdelovanju drobnih predmetov. Kmalu smo lahko pokazali cel kup izdelkov. Vzgojiteljica nas je še bolj spodbujala k ustvarjanju, ko je nekega dne izjavila, da bomo priredili razstavo naših del.

Klub temu smo imeli še vedno ogromno prostega časa. Pričeli smo pozabljati, kje smo in kaj smo. Teharje je bilo geografsko blizu, toda časovno se je oddaljevalo.

Pričela se je razblinjati krvava sekvenca, ki je pretrgala naše otroštvo, in življenje se je poskušalo vključiti v vsakdanje tokove.

Še vedno je bila prva, vsakodnevna skrb, kako bomo napolnili želo-dce. Poleg tega smo razmišljali, kako bi se čim prej rešili nošenja vode iz reke, sekanja drv, krmljenja živali in paše prašičev. Čeprav ta dela niso povzročala težav, smo se vendarle raje igrali.

Pričeli smo gledati za deklicami. Nič resnega. Otroška simpatija, želja po spoznavanju drugega spola. Nekdo si je prvi izbral simpatijo in njemu smo drugi sledili. Prvotna druženja so razpadla in nastajali so novi pari.

To nenadno »pregrupiranje« je bilo vzrok, da sem izgubil dve dobri prijateljici – Tinco in Emo. Medtem, ko se je Tinca vedno navduševala nad vsakim mojim ravnanjem, vsako mojo besedo, ki sem jo izrekel, sem se bolj nagibal k prikupnejši Emi.

Kot se to navadno zgodi, sem ostal brez ene in druge. Emi je bil bolj všeč fant s kodrastimi lasmi in pegastim obrazom. Morda tudi zato, ker ni hotela prizadeti Tinca. Toda jaz sem štel Tinco samo za veliko, dobro prijateljico, ki me je usoda z njo povezala, nisem pa čutil do nje večje simpatije.

Zato sva se začela oddaljevati in najino prijateljstvo se je začelo ohlajati. Nismo se več družili v troje, da bi tolažili drug drugega, da bi delali načrte o bodočnosti, se bodrili in se moralno krepili.

Potem ko sem izgubil Stanka, malega Tončka in Marjanco, sta odšli še Tinca in Ema. Ostal sem sam. Vsi so me torej zapustili in to me je bolelo.

Uteho in moč, da sem lahko vse to prebolel, sem našel v delu, ki nam ga je nenadoma omogočila vzgojiteljica. Uspela nas je vspodbuditi k sodelovanju v prireditvi, ki naj bi potekala v celjskem gledališču.

Osrednji del prireditve bi slonel na uprizoritvi Cankarjeve drame. Jaz sem imel v tej predstavi eno glavnih vlog, kar ni bila samo čast, ampak tudi dolgo in težavno učenje teksta na pamet. Kdor ni bil udeležen v predstavi, je vadil pesmi in ples, recitacije in glasbene točke. Ugotovili so, da je bilo med nami nekaj takih, ki so že igrali kak instrument. Vzgojiteljica si je nekje sposodila dve manjši, stari harmoniki in nekaj not z veselimi slovenskimi pesmicami, tako da smo se vsi skupaj veselo zabavali.

Od časa do časa so nas zapeljali na krajši izlet bližnje gozdove. Ženske so nam pripovedovale o naravi, živalih in rastlinah in mimogrede, kot po naključju, omenjale življenje partizanov, njihove napore in preskrbo hrane. Nič posebnega pretiravanja ni bilo zaznati v njihovem pripovedovanju, kot je bilo to pri Črni vdovi. Pazile so, da ne bi pretiravale, in ko so se otroci naveličali teh zgodb in so bili z mislijo drugje, so prenehale in se vrnile k prirodropisju.

To so počele zelo spretno, niti opazili nismo, kakšen je bil njihov namen. Posebno zanimivo je bilo to, kako so nas učile partizanskih in komunističnih pesmi. Niso zahtevale, da se jih naučimo, ampak so se včasih same zbrale na travniku in bolj zase prepevale te pesmi. S svojimi glasovi so vzbujale otroško radovednost in nas vabile kot mitološke sirene grškega junaka Odiseja.

Nehote smo si zapomnili besedilo in melodijo. Ni minilo veliko časa, ko sem že žvižgal, ne zavedajoč se, te melodije. Mi telički nismo spregledali, da nas vlečejo za nos in nam pripravljajo past.

Ko je dozorevalo sadje po bližnjih sadovnjakih smo se gostili in obmetavali s sadjem, ne da bi se nam oglasila vest, da je to tuja lastnina. Ko so ob nasilju nove oblasti mnogi lastniki brez sledu izginili, so postala ta posestva splošna last, ali bolje, last novih gospodarjev.

S pripravami na prireditev smo lepo napredovali. Čas je mineval vse hitreje in mi smo nestrpno čakali na veliki trenutek.

Nastopili smo na velikem odru celjskega gledališča. Tudi druge celjske šole so sodelovale v programu.

Gledališče je bilo polno zasedeno. Med publiko je bilo mnogo partizanov. Zakaj so prišli? Zaradi navadne šolske predstave ali zaradi nas sirot, otrok pobitih »državnih sovražnikov«?

Foto: Vir MAG

Angleško vodstvo je junija 1945 natanko vedelo, kaj mu je storiti in kakšne bodo posledice. Tako ravnanje z ujetniki je to, kar danes v Haagu označujejo za vojni zločin.

Imel sem tremo, kot vsak igralec. V sebi sem ponavljal tekst, dokler se ni dvignil zastor. Predstavili so nas kot gojence doma za vojne sirote. Zakaj niso rekli »povojne«, jih je bili strah zločinov?

Solidno smo odigrali svoje vloge in nasploh srečno izpeljali ves program.

Publika je navdušeno ploskala. Najbolj glasni so bili gledalci v partizanskih uniformah. Kakšna sprememba! Še včeraj so nas topli in nam stregli po življenju, danes pa nam ploskajo. Ljudje brez značaja.

Tudi naše vzgojiteljice so bile navdušene, manj zaradi nas, bolj zaradi sebe. Ni se jim bilo treba bati, da niso izpolnile ukaza.

Kot je bilo videti, so zlomile naš odpor proti vsemu, kar je povezano s komunizmom in si pridobile vsaj delno naše zaupanje. Morda bodo

Foto: Vir MAG

General Charles Keightley, komandant britanskega petega korpusa v Avstriji.

Foto: Vir MAG

Edvard Kardelj: Fitzroy Maclean, angleški častnik, je o njem zapisal: »Bil je pripravljen likvidirati vsakogar, ki bi mu stal na poti.«

dobile pozitivno pripombo v partijsko knjižico, mi pa vrečko domačih slaščic in sadja.

Po tem dogodku pa je v nas nastala praznina. Ženske niso več skrebele za našo vzgojo, kot da jih ne zanimamo več.

Potepali smo se naokoli, iskali na njivah sladko zrelo repo in krompir, ki smo ga pekli v žerjavici. Vse bolj smo se zapuščali.

Jesen je obarvala bližnje gozdove v prekrasnih barvah, rumeni, rdeči in rjavi. Prišlo je prvo jesensko deževje, z njim pa so začeli padati prvi zlato rumeni listi z dreves.

Bil je že mesec oktober. Ptice pevke so utihnile celo naša otroška ljubezen je ugašala. Razen hrane nas ni privlačila nobena stvar.

Življenje na posestvu je teklo enolično brez sprememb. Za zabavo smo opazovali dve srni, ki sta se vsak dan zadrževali blizu posestva.

Ali sta si tudi onidve zaželeli bližine dobrih ljudi?

Nekdo je predlagal, da bi ju ujeli. To se ni dalo, le prestrašili smo ju, Saj jih potem ni bilo več v našo bližino. Postal je spet dolgočasno.

Prišlo je sporočilo, da bomo zapustili posestvo in se preselili v me-

sto. Bili smo veseli spremembe. Rekli so nam, da pozimi tukaj ni po-
gojev za življenje. Tudi reka Savinja zamrzne in potem bo problem z
vodo.

Naj se zgodi karkoli, samo, da zapustimo ta kraj, na katerega nas ne
veže nič lepega!

Korošec

UTRDIMO SI SPOMIN

*»Na klic Kominterne združite se v čete
v boj za svobodo, V BOJ ZA SOVJETE.*

Rdeče smo fronte bojevniki mi...

Ker naše je geslo: SOVJETI SVETA.«

To je bila ena tistih popevk, s katero so nas v začetku snubili.

Od meseca oktobra leta 1941, ko so partizani prvič nastopili, pa do
8. septembra 1943 ko so Italijani odhajali, niso izvedli partizani ni ene-
ga omembe vrednega napada na okupatorja, ki bi vsaj za nekaj dni
ustavil premike italijanske vojske v Sloveniji, ali oviral njihove prevoze.

Ta »osvobodilna vojska« se je izogibala spopada z Italijansko vojsko,
po drugi strani pa so se tudi Italijani izogibali partizanov.

Če pa so partizani načrtno ubili kakega posameznega Italijana, so
ga ubili v vasi ali blizu nje, zato da so imeli Italijani »vzrok« za maščevanje
z racijo, ubojem talcev in požigom vasi, s tem so hoteli prisiliti moške
vaščane, da bi bežali v gozd, kjer so jih zasegli partizani.

Dne 27. aprila 1941 je komunistična partija z letaki oklicala »Antiim-
perialistično fronto« za borbo proti imperialistom Anglo-Nortamerikan-
cem. Do Hitlerjevega napada na Sovjetski zvez, 22. junija 1941 so
komunisti javno, tesno kolaborirali z nemškim Gestapom in vsaka kri-
tika tega kolaboracionizma je bila nevarna. Ta antiimperializem je bila
grožnja zahodnjakom. Lahko si samo rekel: »Ne razumem tega, vendar
če je Stalin to zapovedal, mora biti že prav«.

Stvari so se pozneje zasukale. Komunisti so se sprenevedali, kakor jim je kazalo. Saj je bilo njihovo glavno orožje: sprenevedanje, laž in teror. Tisti, ki so dvomili v občasna prijateljstva, so držali jezik za zobje, kajti vsak glasen dvom je bila likvidacija, z oznako »izdajalec«.

Dedičem so pozneje vcepili v glavo, da je bil 27. april »upor« - komu? In to laž proslavljajo še danes.

V Ljubljani je imelo vodstvo partizanov od vsega začetka zveze z okupatorjem, kjer je bil vodja obveščevalne službe pri poveljstvu XI. Armadnega zbora kapitan D/ Amata. Njegova priležnica je bila Emilija Kraigher, roj. Krebs, žena Vita Kraigherja, voditelja obveščevalne varnostne službe pri partizanih. Ona je vplivala na vse odločbe italijanske cesarske informativne službe. D/ Amata je po njenih navodilih črtal iz seznama vidnejše komuniste, ki so po pomoti prišli Italijani.

Emilija Kraigher je dobila italijanske prepustnice, da je omogočila prehod bloka izvršilnemu odboru in vrhovnemu poveljstvu partizanov spomladi, ko so odšli iz Ljubljane na teren, v Dobrepolje.

Skupna dogovorna »srečanja« Italijanov in partizanov so dosegla višek v juliju-avgustu leta 1942, ko so Italijani uvedli vojno stanje in začeli veliko ofenzivo, ki naj bi veljala komunistom, v resnici pa je bila uperjena proti slovenskemu ljudstvu in njegovi imovini. Obe vojski sta se druga drugi izogibali ter se vnaprej obveščali kje se katera nahaja..

Partizani so se pred pričetkom ofenzive umaknili iz krajev, kjer so spomladi ustanovili sovjetske »republike« iz Loške doline in Dobrepolj ter jih prepustila Italijanom, čeprav so prej ljudem razglašali, da so te doline »osvobojene za vselej, da okupator nikdar več ne bo stopil na njihova tla, ker jih bodo partizani branili do zadnje kaplje krvi«. Toda ta »vojska« je zbežala preden je padel en strel.

Cesarjeva soldateska pa je v teh krajih divjala in izvajala najhujše nasilje z umori talcev, požigom vasi in odgonom ljudi v internacijo.

V nedeljo 2. avgusta 1942 so Italijani zajeli skupino ljudi - predvsem moških, ki so se vračali od maše v Podlipi. Nekaj so jih izpustili, ostale pa odgnali v Podpesek, medtem pa so že začeli požigati Podlipo. Na seznamu, ki so ga imeli Italijani je bilo zapisanih še nekaj imen fantov iz vasi. Šli so jih iskat na njihove domove in vse skupaj deset, postrelili

v Lukančkovem gozdu. Kdo so bili žrtve na seznamu Italijanov? Večina tistih, ki so bili pred dnevi na sestanku s partizani v Podpesku in so ti odklonili sodelovanje z partizani, češ, »da je še prezgodaj za upor okupatorju, z mislijo na številne talce, ki bi bili žrtve maščevanja in pa druge nesreče«.

Kako je prišel ta seznam v roke Italijanom?! Vprašuje domačinka Vanja Kržan.

V silni stiski in strahu, so ljudje še pred mrakom hiteli s polja, pravi Anton Drobnič iz Blok, hitro so nakrmili živino, zaprli in utrdili vrata hlevov in se pred temo umaknili v domove. Oče, ki so ga partizani že nekajkrat iskali, se je skrival na podstrešju ali hlevu, skednju ali na prostem. Ob vsakem zunanem šumu ali glasu smo vztrepotali. Zlasti so šli do kosti zavijajoči žvižgi in pasji lajež, kar je naznanjalo, da se bližajo partizani. Potem smo zadrževali dih in čakali kdaj bo udarilo na okno ali vrata.

Ko so partizani pri Sv. Vidu zverinsko umorili župana Antona Tekavca, občinskega tajnika Franca Strleta in kmeta Valentina Strleta iz Osredka, so se začeli fantje zbirati pri Sv. Vidu, oboroženi z jugoslovanskimi puškami. Brez vednosti okupatorja, ki ga tam ni bilo, so se utrdili v Makovčevi hiši na Rudolfovem.

Dne 27. maja so jih napadli partizani Notranjskega odreda, ki pa so se morali umakniti. Ponovno so jih napadli 1. junija tudi tokrat brez uspeha. V gozd so se morali fantje skriti pred Italijani, ki so se po teh bojih pripeljali iz Cerknice.

V okrožju Pugleda, Molnika, zaloških hribov, pa do Javorja, Police in Orel, je bilo za male partizanske grupe porazno stanje. Da bi s silo pridobili fante, so si izmislili satanski načrt - zažgati papirnico Vevče, nakar bodo Italijani odgovorili z racijami v občini Dev. M. v Polju in v Dobrunjah. Fanta Brajer Ivana, Matjačevega iz Bizovika so komunisti pod grožnjo prisili v trojko, ki naj bi izvršila požig skladišča.

Sledila je italijanska racija v obeh občinah, kjer so poslali na Rab čez 800 fantov in mož, med drugimi tudi mojega očeta. Intenzivno so iskali požigalca skladišča. Kmalu so imeli ime in priimek, toda samo Brajerja, »glavnega požigalca«, ostalih dveh niso pogrešali. Ivana Brajerja so mučili v belgiski kasarni v Ljubljani na vse mogoče načine, ker ni

mogel priznati, kar ni storil, ostalih dveh komunistov - zažigalcev pa ni hotel izdati. Šele ko je sam škof Gregorij Rožman prosil za katoliškega fanta, so ga obsodili na smrt in pozneje pomilostili na dvajset let ječe. Rešila ga je kapitulacija Italije.

Kdo je izdal Italijanom tega mirnega, poštenega študenta, ki so ga uporabili partizani za svojo masko?!

Ti ljudje so ob spoznanju intrig partizanov in Italijanov spoznali v dno duše, umazano, krvavo igro, med fašisti in komunisti, ki so oboji pobijali Slovence. Spoznali da se morajo v tej stiski časa BRANITI SAMI, DA OHRANIJO SEBE IN SVOJE DOMAČE TUDI ZA CENO ŽRTEV !

- VZELI SO OROŽJE V SVOJE ROKE, svoje orožje, bivše jugoslovanske puške in strelivo, zakopano na njivah. Pozneje pa so bili prisiljeni, ko je naraščalo partizansko krvavo nasilje, vzeti stare francoske puške iz rok manjšega, hinavskega sovražnika Italijana. Prav zato so jim nudili Lahi slabo orožje - puške na tri strele - vse po komunističnem načrtu, »da se bodo lahko branili - v okupatorjevi senci«.

Partizansko vodstvo je vedelo, da je slovenski ljudski odpor proti komunizmu tako trden, da ga samo ne bo moglo streti, če ji ne pride na pomoč večja sila, ki bo ljudstvo s svojim nasiljem gnala v gozd, kot edini obupni izhod iz nemogočega položaja (beg mobilizirancev iz nemške vojske, jugoslovanski oficirji in podoficirji, izdani okupatorju po komunistih, prizadeti civilisti).

Drugi vzrok partizanske kolaboracije z Italijani je partiji narekovala bojazen. Partizanski kolovodje so se zavedali, da so njene grupe za boj, ne pa za nasilje, tako nepomembne, da bi jih Italijani lahko vsak čas zatrli, če bi jih hoteli.

Tretji povod kolaboracije pa je bil, ker je partizansko vodstvo vedelo da samo z malimi skupami ne bo mogla uničiti množice svojih nasprotnikov med Slovenci, kajti po vaseh Dolenjske in Notranjske so rasle postojanke obrambe, zato je bila nujna okupatorjeva pomoč. To je dobila v idealnem zavezništvu z Italijani, ki so zato stopnjevali nasilje nad ljudstvom.

Če bi partizansko vodstvo samo izkoristila narodovo stisko pod okupacijo za dosego svoje krvave revolucije, bi zagrešilo strašno izdajo

Hej brigade hitite.

Partizani pred domobranskim napadom:

- 1. Politkomisar opazuje teren**
- 2. Borca na desni čakata**
- 3. Borca na levi počakata priložnost za beg**

nad narodom in zločin nad domovino. Toda zvezalo se je z narodovim sovražnikom – okupatorjem za dosego svojega cilja, da je lahko izvajala umazane manipulacije s katerim pa je »uradno« v propagandi, zahtevala neizprosni boj!

Š to satansko igro, je zavajala narod, branilce domov in ves svet.

Izvršilni odbor partizanov je dajal zaupnim komandantom naročilo, da morajo brezpogojni poiskati zvezo z vsako italijansko posadko. Če je kdo imel pomisleke, je bil odgovor partije:

»SMO INTERNACIONALA«!

Centri kolaboracije so bili v Ljubljani, Novem mestu, Straži, Kardejevem. Po svojih zaupnikih so Italijani partizanom redno vnaprej sporočali o svojih pohodih in premikih.

Da bi italijansko moštvo prepričali o svoji »verodostojnosti«, so začeli

komunisti izdajati celo poseben list za italijanske vojake z naslovom »L/Italia libera«. Ta list so trosili po vseh prometnih poteh.

Partizanski kolaboranti so bili uspešni v juliju-avgustu, posebno pa v zimi 1942. Tesno sodelovanje pa je bilo vse leto 1943.

V vasi Krtina pri Veliki Loki, je cesarska straža pustila mirno korakati komunistično brigado mimo bunkerjev na železniški progi, vodje brigade pa so v postojanki nazdravljali »Duceju«!

Važnejši sestanek je bil v Kardeljevem, kjer je prišel sam poveljnik divizije »Isonso«, general Cerutti. Razgovor je bil političnega značaja. Od komunistične strani je prišel veterinar Jereb. Italijani so zahtevali proste prometne zveze, zato so obljubljali partizanom, da jih bodo mirno pustili v gozdovih. Novica o tem sestanku je prišla v javnost prav iz ust Jereba samega.

Drugi sestanek je bil v Straži. Bil je vojaškega značaja. Za komuniste je vodil pogajanja znani šentruperški kriminallec Majcen. Na pogajanju je bil tudi brigadni obveščevalec »Čoban«. Komunisti so prišli v Stražo na konjih.

Na italijanski strani je vodil pogajanja poveljnik posadke v Straži, zastopnik generala Ceruttija. Razgovori so tekli o popolnem prenehanju sovražnosti ter o preskrbi komunistov s hrano in strelivom.

Po končanih razgovorih so imeli komunisti in Italijani veliko gostijo. Italijani so jim šli tako na roko, da so jih po končani gostiji pospremili do komunističnih položajev.

Glavni razgovori med cesarsko vojsko in partizani so bili v Ljubljani, ki jih je vodil Centralni komite komunistične partije Slovenije.

Da so ti razgovori uspeli, se vidi iz tega, ker so Italijani začeli pošiljati partizanom ogromno blaga v hrani, orožju, strelivu, čevljih. Poslali so z vagoni na postajo Mirna. Druga pošiljka iz Novega mesta pa je prišla v treh vagonih na postajo Straža pri Novem mestu. Partizani so mobilizirali 52 voz, da so jim speljali robo v skrivališča.

Poleg tega so jim Italijani pošiljali orožje in bombe iz posameznih bunkerjev in postojank, zlasti v bližini Trebnjega.

Nadaljevanje pogovorov je bilo 13. junija ob 22 uri na poveljstvu v Straži. Trajalo je celo noč, tudi ob popivanju in veseljačenju v družbi »tovarišic«.

Nekaj čez pol deveto zjutraj naslednjega dne so se iz Novega mesta pripeljali podpolkovnik Rossi ter štabna častnika Marotta in De Furis.

Z vso naglico so odpotovali proti Straži, kjer so jih čakali zastopniki komunistov: Petrović Neguš, odvetnik Nedeljковиć iz Nikšića in Boris Kidrič. Ti so predložili Italijanom med drugim naslednjo ponudbo:

- 1 - Komunistične čete naj se priznajo kot redna vojska.
- 2 - Prizna naj se določeno ozemlje za komuniste.
- 3 - Sklene naj se pogodba o nenapadanju.
- 4 - Izpustijo naj se komunistični interniranci in ujetniki.
- 5 - Razpustijo in razorožijo naj se Vaške straže, njihovi oficirji pa naj se izročijo partizanom.
- 6 - Omogoči naj se svoboden prehod za komuniste na Hrvaško in Nemčijo
- 7 - Izmenjava ranjencev.

Te točke so Italijani brezpogojno sprejeli in kmalu izpraznili Stražo ter ustavili promet med Stražo in Toplicami.

General Cerutti je iz Novega mesta pripeljal 2000 svojih vojakov na Bloke, prevzel vodstvo napada na vas, kjer so se zbirali fantje, nekomunisti ter s svojim topništvom pomagal delno porušiti kraj in začel prebivalstvo pobijati.

Isti general Cerutti je na prošnjo partizanov poslal 8. septembra 1943 težke topove in topničarje na četnike v Grčaricah in 15. septembra na Turjak, kjer so čez 300 granat izstrelil, da so branilce zasuli s kamenjem, dimom in ognjem.

To je bil isti general Cerutti, ki se je 9. septembra 1943 v Novem mestu »uradno« zvezal z vodstvom partizanov in jim izročil vse težko orožje: topove, tanke, avtomobile in skladišča divizije »Isonso« in s tem znatno pripomogel k partizanskemu uničevanju naše domovine.

Istočasno pa so partizani s sodelovanjem Italijanov organizirali brigado »Garibaldi« s predanimi fašisti, tistimi, ki so včeraj požigali naše vasi, streljali slovenske talce in gonili naše ljudi v koncentracijska taborišča, danes pa se bodo borili za SMRT FAŠIZMU IN SVOBODO SLOVENSKEMU NARODU!!

Tako so delali z roko v roki kolaboranti komunisti z Italijani vso revolucijo po Sloveniji in po koncentracijskih taboriščih, kjer so imeli kolaboranti komunisti glavno besedo.

Pred vojno so se komunisti družili z Gestapom v peti koloni, kjer so rušili bivši jugoslovansko vojsko in z njimi sodelovali po paktu zunanjih ministrov: nemški Von Ribentrop – in sovjetski Molotov.

Proletarci vseh dežel, vključno Slovenije so ta pakt ne le zagovarjali, temveč z grožnjami so preprečili vsako njegovo kritiko! In ob koncu, ko je Tito pričakoval, da se bodo Angleži izkrkali na jadransko-jugoslovanski obali, je imel dogovor z Nemci, da Angležem s partizani to preprečijo.

Ko so Italijani odhajali domov septembra 1943. so jih partizani pospremili do meje, partizanke pa so jih nagradile z rožami in poljubi, **ZA POBITE TALCE, ZA TISOČE SLOVENSKIH INTERNIRAN-CEV, ZA POŽGANE SLOVENSKE VASI!**

POŽIRALNIK PRED VRATI ZDA

Znanstveniki razpravljajo o skrivnostnem trikotniku, kjer so ladje in letala skrivnostno izginili brez sledu. Prvi je nanj opozoril že Krištof Kolon. Od takrat je izginilo v njem več kot 1000 ladij. So res krivi orkani, ki divjajo po teh morjih?

Ko se je Kolon vrnil v Španijo, je poročal o čudnem morju, ki ga obliva vesoljna svetloba, igle na kompasu pa pijano poplesujejo in kažejo sever tjavendan.

Bermudski trikotnik, ki naj bi se geografsko raztezal med Portorikom, Miamiem in Bermudskimi otoki, je mornarjem že od Kolonovih strašljivih zabelezk črna luknja, kamor izginjajo ladje in letala.

Petega decembra 1945 je nad Bermudski trikotnik poletelo pet ameriških bombnikov Avenger, ko so naenkrat izginili z radarjev in se je za njimi izgubila vsaka sled. Za njimi so poslali reševalno letalo, da bi poskušalo vzpostaviti stik z izgubljenimi, a je tudi to letalo izginilo kmalu po vzletu. Američani so tisto sredo izgubili 27 pilotov.

Znanstveniki že dolgo vedo, da samo na dveh območjih na zemlji, v Bermudskem trikotniku in v Hudičevih vodah, vzhodno od japonske obale, igla kompasa poplesuje. Danes so ladje opremljene s t.i. giro kompasi, ki jim ta odklon ne povroča nobenih težav.

Vsa poročila dozdejšnjih preiskav nesreč v tem trikotniku so ovrgla kakršno koli delovanje nepoznanih sil. Tako kot verujoči v skrivnostna izginotja, se tudi preiskovalci izginotij ne morejo pohvaliti z nobenim ostankom letal, z nobenim trupom niti kosom lesa ali pločevine, ki bi pripadal pogrešani ladji.

V zadnjem desetletju je obalna straža Bermudskega trikotnika zaznala nekaj sto klicev na pomoč.

Je ta trikotnik res požiralnik, delo neviht in orkanov? Ampak ti divjajo po vseh svetovnih morjih. Na Tihem oceanu so prav taki ali še večji. Američane jezi, da je skrivnostno območje pred vrati Amerike.

MED NAMI

FRANCI OBLAK 80 letnik

Naš Franci je bil rojen 21. septembra 1925 v Šentpetrski fari v Ljubljani. Čeprav mlad, je spoznal nevarnost rdeče ideologije in njenega nasilja, zato se je odločil aktivno sodelovati v obrambi narodnih in verskih idealov.

V Savljah je pristopil k Vaškim stražarjem, kjer je bil eno leto, nato pa se je javil k primorskim domobrancem v Postojni, pozneje je bil premeščen v Senožeče, kjer so čistili teren do Nanosa. Patuljirali so po vsej okolici in naleteli na posamezne partizanske grupe, ki so se v presenečenju in zmedu razpršile.

Prijatelji iz postojanke so ga vabili v Razdrto, kjer pa ni dolgo zdržal. Šele v Ajdovščini kjer je bila centrala za to okrožje se je »udomačil« in ostal do konca vojne ko so šli proti Gorici in prestopili Sočo ter se predali Angležem, ki so jih prijazno sprejeli in jim pustili orožje.

V Italiji je Franci srečal prikupno, simpatično deklico Tinco, kjer sta se srečno poročila, nato pa emigrirala v Argentino. Najprej sta se naselila v lepem centru Belgrano, kjer sta imela tudi pletiljsko delavnico za izdelovanje modnih vzorcev za gospodo premožnega Belgrana.

Ko smo ustanovili društvo Tabor, je bil Franci med prvini člani. V društvu smo skrbeli za naše invalide, bolne in ostarele.

V nas se je porodila zamisel, da bi ustanovili zavetišče, za osamele, bolehnne in zapuščene. Franci in še nekateri so bili navdušeni nad idejo. Zbrali smo se, kupili zemljišče in čez leto pričeli z zidavo. Tako je zraslo zavetišče, kljub nekaterim zaprekam in preizkušnjam. Hvaležni smo Bogu, da smo vztrajali enotni in delavni in ustvarili ROŽMANOV DOM, ki je bil in je zavetje marsikateremu rojaku. Franci in žena Tinka sta vseskozi člana in odbornika zavetišča in protikomunistične organizacije Tabor, kjer je Franci uradni pooblaščenec in vsekozi poverjenik našega glasila.

Ob Tvojem visokem jubileju, Franci, smo ti hvaležni za vse dolžnosti in delo, ki ga vestno, zastonjsko opravljaš že toliko let.

V imenu organizacije Tabora, glasila in Zavetišča škofa Gregorija Rožmana Ti želimo predvsem zdravja, uspeha in božjega žegna, da bi ostal med nami še dolgo, dolgo!

Ivan

Spremenjeni naslov konzorcija:

Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:

Mag. Ivan Korošec
Bratov Učakar 90
1000 Ljubljana, Slovenija

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

LJENKO URBANČIČ

Rojen je bil 19. decembra 1922. Umrli je marca 2006. Ljenko je pripadal Ljotičevi grupi. Še ko je veljal prijateljski pakt med sovjeti in nacisti in je peta kolona jugoslovanskih komunistov sabotirala v jugoslovanski vojski ter slavila prijateljstvo z Hitlerjem, je Ljenko obsodil podlost komunizma. Bil je tisti čas, ko so nam grozili naši sosedje s severa in zahoda in ko je z njimi izvajal nasilje domači komunist in sejal zmedo. Takrat se je posebno v mladih študentih zbudila nacionalna zavest in odločnost, postaviti se v bran naših narodnih interesov.

Ljenko je bil med njimi. Organiziral, spodbujal je med mladino in odkrival narodove sovražnike – komunistično partijo, ki je z Gestapom roko v roki, zakrinkana vdirala v naše organizacije.

To je bil čas prebuditve narodno zavedne, idealne mladine in drugih narodnjakov ob vse večji zmedi ki so jo sejali komunisti za Hitler-Stalinove interese.

Ljenko Urbančič (v sredini z klobukom) med prijatelji

Ko me je prijatelj povabil za prvi maj leta 1941 na Orle, ki je bila izletniška točka za ljubljance sem se znašel v neki internacionalni skupini ljudi, ki so slavili in vpili vse drugo kot narodnostna gesla:

»Hajl eršte maj«! stegovali roke v pozdrav »velikemu« Hitlerju in »Pridi, Stalin, odpri magacin«! Za piko na i pa »Dol s farji«!

Po vsem tem teatru je se je Ljenko pripravljala, da bi se priključila Nacionalni ilegali, ki se je borila proti okupatorju in domačim komunistom, ki so že morili zavedne Slovence. Kot potreben organizator pa je ostal v Ljubljani in se pozneje pridružil Slovenskim domobrancem. Kam pa naj bi šel?

Ob koncu vojne je emigriral v daljno Avstralijo, vendar pa je v duhu ostal doma. Nenehno se je boril in odkrival pred svetom slovensko stvarnost: nesrečo komunistične zasužnjenosti našega naroda.

Ob klicu naše samostojnosti je Ljenko prišel od daljnih avstralskih modrih gora na obisk v rodno Slovenijo. Bilo je nepopisno doživetje, ko se je srečal s starimi preživeli borci in znanci iz domovine, iz Argentine, Združenih držav, Kanade in Evrope.

Ljenku se je izpolnila dolgoletna želja: Sedaj lahko odidem, ko sem te spet videl in doživel – draga domovina!

Ivan

Prišla je žalostna novica, da je v septembru leta 2005 v Argentini umrl Franci Gričar.

Čakamo nadaljnega poročila.

Nadavno je preminul gospod Ivan Lavrih iz Kanade. Gospod ki je mnogo – za ceno smrtne nevarnosti – žrtvoval za našo idejo. Dobri Bog naj mu bo bogat plačnik!

Naj v miru počiva v prijateljski kanadski zemlji!

Tabor

Tri za lahko noč

Profesor po razgrajanju v razredu:

»Če mislite, da je kdo nor, naj vstane«.

Tišina - -

Čez čas vstane neki dijak

»Ali ti misliš da si nor«? vpraša profesor.

»Tisto ravno ne, vendar srce me boli, ko vidim, da sami vi stojite«.

»Tonček, zakaj pa si prišel danes tako pozno v šolo«? vpraša gospodična učiteljica.

»Oh, veste, gospodična, doma pričakujejo majhnega dečka.«

»Kako pa veš, da bo bratec«?

»I, lani je bila bolna mamica, pa smo dobili punčko. Zdaj pa je bolan oči, bo pa fantek«.

»Mihec kaj misliš, ali je kdo na luni«?

»Seveda«!

»Kako pa to veš«?

»Ja, ali niste opazili, da je ponoči razsvetljena«?

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

Mimi Martinčič	\$ 40.-
Ciril Turk	E 10.-
Jožica O. Šušteršič	SIT 20.
Jože Avguštin	\$ 7.-
Planinšek Jakob	C \$ 10.-
Hutchisan Marija	\$ 100.-
Meglič Ignac	\$ 20.-
V spomin mučenca brata Ivana daruje sestra Jereb Slavka	\$ 100.-
Kastelic Jože (38)	\$ 15.-
Platnar Janez	\$ 10.-
Jereb Marija	\$ 5.-
V spomin p. očeta Kastelic Mlakar Marija	\$ 10.-
Seljak Anton	\$ 25.-
Koščak Franc	\$ 5.-
Kožel Jože	\$ 5.-
Klemenčič Stane (Trenton)	\$ 500.-

Za Rožmanov dom

Klemenčič Stane (Trenton)	\$ 500.-
Hutchisan Marija	\$ 100.-
V spomin mučenca brata Ivana Jereb Slavka	\$ 100.-

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrne v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo 5.000 SIT.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Kočevski Rog - kraj molka in težkega spomina